

Krajina severních Čech: přítomnost a budoucnost – KraSeČ

Ve dnech 17.–18. září tohoto roku se v kampusu nově otevřené budovy Centra přírodovědných a technických oborů Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem odehrály dvě důležité akce: pravidelná výroční konference České společnosti pro krajinnou ekologii (IALE-CZ; Živa 2020, 5: CXXXIII) a jednání kulatého stolu Krajina severních Čech – KraSeČ. V rámci konference se sešlo na 40 odborníků. Po úvodním slovu děkana Fakulty životního prostředí UJEP Pavla Kuráně promluvil předseda konferenčního výboru Zdeněk Lipský. Dopolední blok příspěvků uvedl čestný člen IALE-CZ prof. Josef Fanta, osobnost, která iniciovala uskutečnění těchto dvou severočeských akcí. Vyzdvihl především různorodost severočeské krajiny a potřebu nastavení koncepčního přístupu k místní krajině, která v příštích desetiletích projde výraznými změnami v souvislosti s útlumem těžby uhlí.

Následovaly příspěvky vyžádaných řečníků. Nejprve Jiří Vojar z České zemědělské univerzity vystoupil s tématem Význam posttěžebních území (nejen) pro obojživelníky. Poté prof. Jan Frouz z Univerzity Karlovy přednesl poznatky ze studia úspěchu jako inspiraci pro rozvoj nových technologií obnovy ekosystémů na výsypkách. Ředitel Agentury ochrany přírody a krajiny ČR František Pelc seznámil účastníky s vybranými ekonomickými nástroji pro ochranu a obnovu krajiny a v závěru představil i záměr možného rozšíření velkoplošných chráněných území – v oblasti severozápadních Čech by se to týkalo Krušných a Doupovských hor. Markéta Hendrychová z Fakulty životního prostředí ČZU zakončila dopolední přednášky informacemi o probíhajícím mezinárodním projektu TRACER zaměřeném na transformační strategie posttěžebních regionů Evropy, včetně severozápadních Čech.

Odpoledne po výroční schůzi IALE-CZ navázal Václav Fanta, vítěz Krajinovy ceny



za r. 2019, tématem Jsme schopni poučit se z historických povodní? a Petr Kríž představil činnost AOPK v Ústeckém kraji. Následovaly tematicky různorodé příspěvky nejen o problematice obnovy narušené krajiny, ale i monitoringu a hodnocení krajiny regionálně zaměřené na severní Čechy. Prezentovány byly průběžné výsledky několika projektů vztahujících se k diverzitě české krajiny, ale i chráněných území či zámeckých parků, a také přeshraniční oblasti Českosaského Švýcarska. Shrnující slovo J. Fanty konferenci zakončilo.

Následujícího dne se uskutečnila exkurze v regionu. Nejprve jsme se zastavili v zachovalé části Jezeřského arboreta, kde nás provedla kastelánka zámku Hana Krejčová. Poté jsme s Michalem Portešem, zoologem Správy chráněné krajinné oblasti České středohoří, zavítali na okraj lomu Československé armády (ČSA) se specifickými sukcesními plochami, na vyhlídku u lomu Vršany a na břeh hydrické rekultiva-

vace jezera Most nedávno zpřístupněného veřejnosti (viz také např. Živa 2020, 5: 261–264). Některé z přednášek konference se přímo týkaly diverzity živočichů na výsypkách lomů. Exkurze nám umožnila některá tato stanoviště vidět a diskutovat nad problematikou zatápnění těžebních jam z pohledu ochrany přírody. Vyhlídkou na jezero Milada, vodní plochu s výrazným rekreačním potenciálem v zázemí Ústí nad Labem, jsme exkurzi ukončili.

Jednání kulatého stolu Krajina severních Čech se zúčastnilo kolem 50 odborníků a zástupců z 25 institucí v oblasti státní správy, akademického, výzkumného i průmyslového sektoru. Vystoupili také přízvaní aktéři, kteří se chtějí podílet na rozvoji zdejšího regionu. Po úvodním slovu J. Fanty následovala otevřená diskuze nad definicí klíčových otázek a možných směrů komplexního řešení problematiky životního prostředí v modelovém území severočeského regionu. Jako klíčová byla označena nutnost navázání spolupráce se zainteresovanými organizacemi a institucemi a koordinace diskuze v rámci řešených problémů.

Představen byl i připravovaný návrh projektu Krajina severních Čech – KraSeČ, který bude založen na sestavení konsorcia odborníků a organizací z různých odvětví lidské činnosti, jež spojuje vůle rozvíjet vizi lepších severních Čech v souvislosti s útlumem velkoplošné těžby hnědého uhlí v regionu. Cílem bude výzkum v oblasti obnovy a využití krajiny, jeho implementace a také inovace vzdělávání a popularizace daného tématu ve společnosti. Význam projektu tkví v šíři záběru řešených témat a propojení institucí majících přímý vztah k tomuto území a hluboký zájem o jeho budoucí rozvoj a stav.

Sborník abstraktů z konference najdete na http://www.iale.cz/wp-content/uploads/2020/09/Sbornik_abstraktu_fin.pdf.

1 Pohled z úpatí Krušných hor do těžební jámy lomu Československé armády – v popředí místa zasažená sesuvy, vytvářející specifická stanoviště. Foto J. Zacharová

2 Účastníci jednání kulatého stolu před budovou Centra přírodovědných a technických oborů Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem. Foto P. Novák

